

# VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

LII. METAI. 163 (455) N.

Telephone: EVergreen 7-7840

BROOKLYN, NEW YORK, ŠEŠTADIENIS, 1938 M., LIEPOS-JULY 16 D.

Vasaros karščiams atėjus, VIENYBĖS korespondentai išsilaipstė pavėsiuose. Bet laikraštis turi eiti visada ar šalta. Dėl to ir korespondentai turės atlaikyti karštą

## DABAR

Komunistų ranka  
Nepažįsta savęs  
Dar dėl Hughes  
Lenkai taip sakė

JUOZAS TYSLIAVA

Amerikos komunistų partijos vadas Browderis parašė brošiūrėlę, kurioje jis kreipiasi į katalikus, siūlydamas jiems savo ranką. LAISVĖ klausia, ar "broliai katalikai" priims "komunistų ištiesią brolišką ranką". Deja, AMERIKA taip atsako:

"Komunistams nerūpi visos žmonijos gerovė, jiems nerūpi tautinė kultūra, jiems tikyba — žmonijos nuodai, jie Rusijoje griauia visa tai, kas tikinčiam ir iš viso kultūringam žmogui brangu, jie Lietuvos nepriklausomybės kovų pradžioje siekė sunaikinti atsištiegančią Tėvynę, jie ir dabar iš pasulų dirba Lietuvos prijungimui prie Sovietų Rusijos — tad koks gali būti bendras darbas su komunistais?"

Amerika, akcentuodama, pareiškia, kad veltui komunistai siūlo katalikams savo ranką. Girdi, "katalikai gerai žino, kas yra žmonijos bičiuliai ir kas jos duobkasiai".

Vargšai komunistai.

Chicago VILNIS džiaugiasi, kad šiame SLA seime "abėlnai buvo jauki atmosfera". Girdi: "Seniau tulų būdavo spaudoma ant 'Laisvės' ir 'Vilnis', dabar ji mūsų dienraščiui net laike sejiu seime buvo atnešama ir platinama, bet niekas pusės žodžio neprasitarė. Kurie nepirko jų, davė mandagų pasiteisinimą (laikraščių pardavėjams) nesiplūdo, kaip seniau".

Bet VILNIS pamiršta, kad plūdimasis dažniausiai išaukia plūdimąsi. Komunistai stebisi, kad dabar kitų srovių žmonės su jais mandagiai elgiasi. O kodėl ne? Mes galime skirtingai protauti, bet taip pat galime žmoniškai elgtis. O to, kaip tik, seniau komunistai nenorėdavo pripažinti. Jie net terorizavo tuos savo draugus, kurie drįsdavo nueiti į Lietuvos nepriklausomybės minėjimo iškilmes.

Taigi, kitų srovių žmonės visados buvo žmoniški. Jie nepasikeitė. Tik komunistai pasikeitė, staiga pripažindami Lietuvos nepriklausomybę, aukodami ginklų fondus...

Lakūnui Howard Hughes skrendant aplink žemės kamuolį, nepraleidome nė vienos dienos, kas nors neparašė apie tą drąsų žygį. Šiandien, kada lakūnas Hughes ir jo palydovai, apskrieję aplink žemę per tris dienas ir devyniolika valandų, ilsiš New Yorke, galime pasvarstyti jų triumfo reikšmę.

Taip, Howard Hughes sumušė visus rekordus. Jis pralenkė ir Lindberghą ir Post. Bet ar jis, kaip daugelis bando tvirtinti, "užtemdė" anų dviejų lakūnų garbę, tai jau visai kitas klausimas.

Nereikia pamiršti, kad Lindberghas buvo pirmasis lakūnas, vienui vienas perlėkęs Atlanto vandenyną. Willey Post, kuris išskrido tik valanda laiko pirmiau, negu Darius su Girėnu, taip pat savo kelionę aplink žemės skritulį atliko vienas.

Taigi, nors Hughes ir sumušė anų dviejų lakūnų greito rekordus, bet jų, kaip pionierių, garbės jis neužtemdo.

Prof. K. Pakštas tvirtina, kad prieš keletą metų buvo progų, jeigu neatgauti paties Vilniaus, tai bent jo žemių dalis. Jis rašo:

"Per kelerių metų kontaktą su lenkais man paaiškėjo, kad

## BECKAS IŠSKRIDO Į LATVIJĄ PABALTIOJĄ SAJUNGOS REIKALAI

Pakeliui jis buvo pusvalandžiui sustojęs Kaune  
laikinoje Lietuvos sostinėje

VARSUVA, liepos 14 d. — Lenkijos užsienio reikalų ministras J. Beck'as lėktuvu išskrido į Latviją pas latvių užsienio reikalų ministrą W. Muntersą, kuris prieš porą metų lankėsi Varšuvoje.

Tai yra trečioji Beck'o kelionė į Pabaltijo valstybes. Pirmą jis lankėsi Švedijoje ir Estijoje.

Skridamas į Rygą, Beck'as buvo pusvalandžiui sustojęs Kaune, kur jį aerodrome sutiko Lietuvos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Juozas Urbšys. Tai buvo pirmas atsitikimas, kad Lenkijos ministrų kabineto narys žengė į nepriklausomos Lietuvos teritoriją.

Lenkai pastaruoju laiku atkakliai stengiasi sudaryti Pa-

baltijo valstybių sąjungą, kuriai ligi šiol priešinasi Lietuva ir Latvija. Lenkų spauda neigia tą tikslą, nenorėdama suerzinti Vokietijos ir Sovietų Sąjungos, kurios taip pat nori stiprinti savo įtaką Pabaltijo valstybėse.

Lenkų GAZETA POLSKA rašo, kad Lenkija nori sudaryti glaudesnį bendradarbiavimą su Pabaltijo valstybėmis, išlaikant šių valstybių pusiausvyrą užsienio politikoje.

Laikraštis pažymi, kad Lenkija stengiasi gauti Latvijos pritarimą išvieni veikti Tautų Sąjungoje ir išlaikyti neitralumą. Tas svarbu užtikrinti ligi būsimo Tautų Sąjungos višumos posėdžio.

## Dancigo nacių vadas išvyko į Londoną

DANCIGAS, liepos 15 d. — Tik dabar paaiškėjo, kad faktiškas Dancigo nacių vadas Albertas Foerster'is šiomis dienomis išvyko į Londoną svarbiais reikalais.

Jo išvykimas buvo laikomas paslaptimi, kuri tik dabar paaiškėjo.

Anglijos užsienio reikalų ministras Halifaxas yra Tautų Sąjungos tarybos paskirtos komisijos pirmininkas. Dancigo reikšmingas svarstytis. Naciai nori pakeisti Dancigo konstituciją, o tai gali daryti tik minėtai komisijai pritarant.

Tad Foerster'is ir išvyko tais reikalais.

## GIRTINI VALSČIAUS TARYBOS NUTARIMAI

ŠETA. — Nuo 1935 metų, valsčiaus tarybos nutarimu, valsčius ribose panaikintas elgetavimas.

Seni, nebegalintieji iš savo uždarbio pragyventi ir niekieno neišlaikomi asmenys tapinami į šėtoje esančią senelių prieglaudą.

Antras girtinas paskutiniojo tarybos posėdžio nutarimas — tai turgaus rinkliavos panaikinimas.

## Lindenau gavo iš Panamos didelį užsakymą

KLAIPĖDA. — Šiomis dienomis Hamburgo Amerikos linija Lindenau laivų statybos įmonei davė užsakymą pastatyti du laivus, kuriais bus palaikomas susisiekimas Europos — Panamos linijoje.

Tai yra didžiausias užsakymas, kuris kada nors šiai bendrovei buvo duotas.

sava iniciatyva susitaikindama Lietuva galėtų gauti beveik visą dešimtį Neris krašta, Seinus, Pūską, apie 15,000 kvadratinų kilometrų, kas būtų lygu pusei Lietuvos teritorinių reikalavimų, tik be paties Vilniaus. Vilniuje ir likusioje to krašto daly būtų buvusi pripažinta lietuviams plati kultūrinė autonomija ir kai kurios teisės į istorines liekanas, Lietuvos vėliava ir sargyba būtų buvusi įleista į Gedimino pilį Vilniuje".

Taip lenkai sakė prof. Pakštui. Bet ką jie manė, taip sakdami?

Išskyrus Švediją, leidusią laisvai atsiskirti Norvegijai, žmonijos istorijoje mes nežinome kitos valstybės, kuri būtų gera valia atidavusi savo teritorijos dalį.

## AMERIKIEČIAI LIETUVOJE PERKA NAMUS

KAUNAS. — Šiomet nuo vasario — kovo mėn. Kaune pagyvėjo namų ir neuzstatytų sklypų pardavimas. Dabar, namų ir sklypų pardavimas dar pagyvėjo.

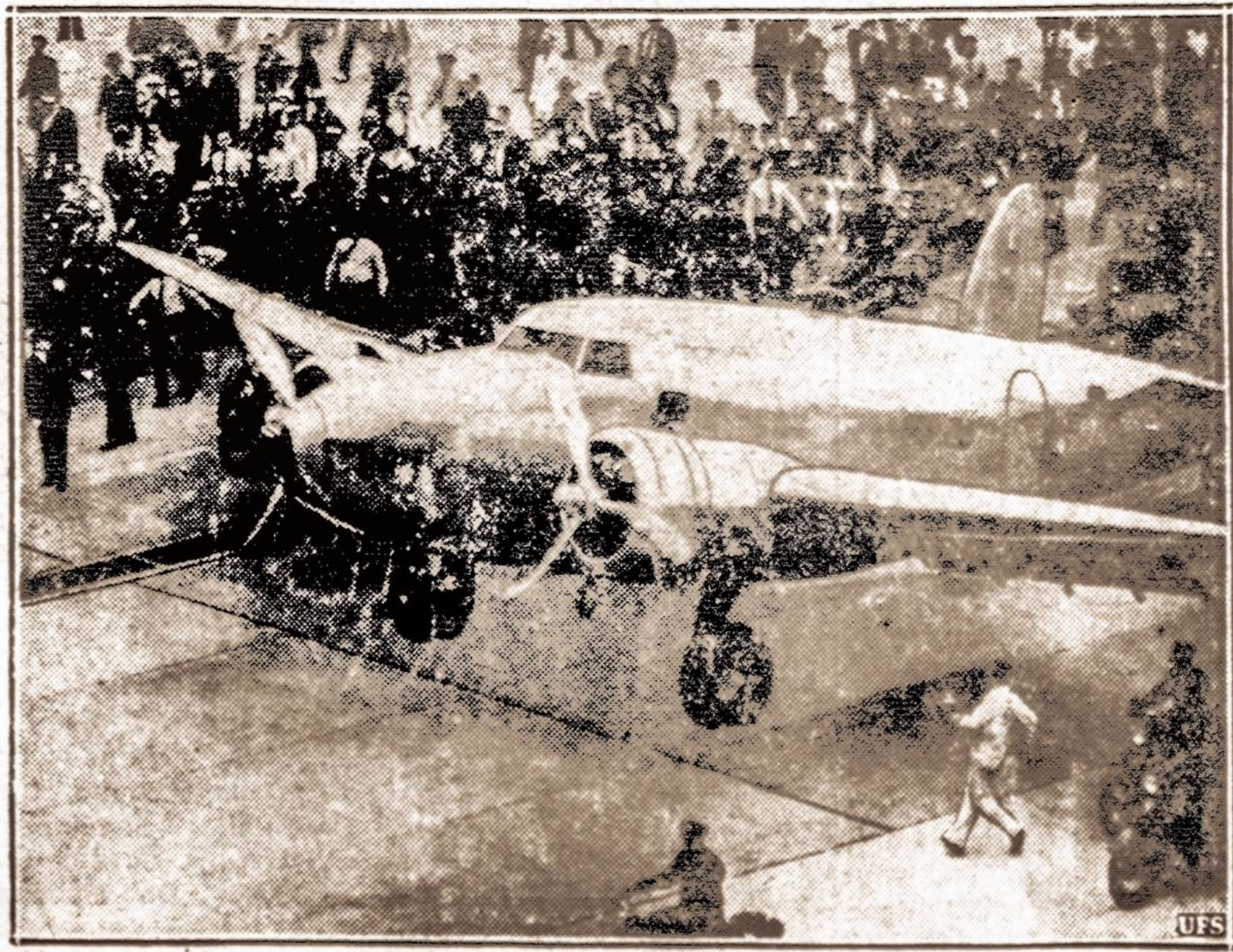
Pagyvėjo todėl, kad atvykę iš Amerikos Valstybių Lietuvos tautiečiai pradėjo pirkti namus ar žemės sklypus. Taip amerikiečiai perka namus ir provincijoje.

Kaune gyvena nekilnojamojo turto pardavėjai — tarpininkai šiuo laiku turi nemažą darbo, nes kasdien jiems tenka vykdyti net į kelias ar kelio liko vietų. Vienas kitas Amerikos Jungtinių Valstybių lietuvis provincijoje jau nusipirko ūkį ir čia ruošiasi galutinai apsigyventi.

## Kariuomenei ir šauliams 3 kulkosvaidžiai ir 101 šautuvai

KĖDAINIAI. — Kėdainiuose buvo švenčiama kariuomenės ir visuomenės diena. Dalyvavo Kėdainių miestas, Kėdainių ir Josvainių valsčiai. Be kariuomenės, šaulių ir gausių organizacijų, buvo apie 4,000 visuomenės.

Viso kariuomenei ir šauliams įteikta suaukoti įstaigų, organizacijų, tarnautojų ir visuomenės ginklai: 1 sunk. ir 2 lengv. kulkosvaidžiai ir 101 šautuvai.



Pasaulį apskridęs lėktuvas sugrįžo. — 20,000 žmonių minia Floyd Bennett'o aerodrome sutiko pasaulį apskridusį lėktuvą "Pasaulinę Parodą". Daugiau kaip 1,000 policininkų žiūrėjo tvarkos, kuri buvo sunku laikyti džiaugsmu degančioje minioje.



Miesto majoras sveikina oro didvyrį. — New Yorko miesto majoras La Guardia, dešinėje, sveikina lakūną Howardą Hughes'ą, kuris per nepilnas keturias dienas apskrido aplink pasaulį su savoketuriais bendraketioniais.

## KO IŠVYKO PASAULIO LIETUVIŲ SAJUNGOS PIRMININKAS Į PIETINĘ AMERIKĄ

KAUNAS. — Pasaulio lietuvių sąjungos ir DULR pirmininkas adv. R. Skipitis išvyko į Pietų Ameriką. Kelionėje bus apie tris mėnesius.

Prieš išvykdamas, grupelė Kaune viešinti užsieniečių lietuvių ir spaudos atstovams papasakojo apie savo kelionės tikslus. Uždavins tenka nelengvas, ypač žinant paskutinių metų net gyvenančių lietuvių santykius.

Norima vietoje susipažinti su lietuvių gyvenimu, kultūra, tautiečių ir ekonominiais reikalais. Pietų Amerikoje Lietuvos išeivių daugumas yra naujakiai. Ir ekonomiškai daug silpnai už Šiaurės Amerikos lietuvių. Prieš penkerius metus Lietuvoje teko net aukų rinkti ir siųsti ten gyvenantiems lietuviams pagalbą. Paskutinių metų nesugyvenimas verčia vietoje susipažinti, kas su teikiškiais lietuvių yra ir kas gali būti.

Svarbu bus vietoje patirti, kokios pagalbos ten reikėtų pasiūstyti, kad lietuvių nenutautėtų, nes nė viename krašte Lietuvos broliai taip smarkiai

nenutautė, kaip Pietų Amerikoje.

Domėsis Skipitis ir kiti reikalais. Pvz., centrinės kolonijos steigimo, gal būt, kurioje vietoje žemės parūpinimo, kas jau seniai keliama, Skipitis esąs įprašytas pasirūpinti ir kai kurių kultūrinių organizacijų reikalais, pvz., skautų, sportininkų.

## Ką sako pabėgęs pas japonus Sovietų generolas

TOKIO, liepos 15 d. — Atbėgęs į Japoniją sovietų generolas G. Luškovas sako, kad Sovietų Sąjungos kariuomenė Sibire gauna labai prastą maitinimą dėl blogo susisiekimo.

Jis sako, kad per paskutinius metus Rusijoje sumta apie du milijonai žmonių, kurie įtariamai neįtikimybė Stalinui.

Anot jo, sovietai turi daugiau kaip du milijonus kariuomenės, 1,000 lėktuvų ir 1,000 tankų, parengtų karui.

## LIETUVOJE ĮVYKS AUTOMOBILIŲ IR MOTOCIKLIŲ LENKTYNĖS

Lenktynių tikslas parodyti Lietuvos pažangą  
ir kelių tinkamumą važiuvimui

KAUNAS. — Liepos 23—24 d. Lietuvos Automobilų Klubas rengia eilines automobilų ir motociklų lenktynes aplink Lietuvą.

Šiomet rungtynės vyks kiek kitaip, nes 20 metų Lietuvos nepriklausomo gyvenimo proga jos leidžiamos per visus apskričių miestus. Jų tikslas išvienos pusės plačiai pademonstruoti Lietuvos gyventojams tą pažangą, kurią kraštas pasiekė motorizacijos srityje, iš kitos — važiuotojams tą pažangą, kurią Lietuva pasiekė savo atstatymo ir kelių tiesimo bei tvarkymo darbuose.

Be to, jose turi ir grynai profesinių tikslų — būtent, parodyti mašinų ir jų vairuotojų patvarumą.

Rungtynių dalyviai važiuos: — Utena — Zarasai — Rokiškis — Biržai — Panevėžys — Kėdainiai — Raseiniai — Šiauliai — Mažeikiai — Telšiai — Kėdanga — Palanga — Klaipėda — Šilutė — Pagėgiai — Tauragė — Jurbarkas — Šakiai — Vilkaviškis — Marijampolė — Lazdijai — Alytus — Kaunas.

Į Kauną prie finišo dalyviai pradės atvykti liepos 24 d. Tuo būdu jiems teks važiuoti be pertraukos apie 32 val., per kurias reikės nuvažiuoti 1,278 kilometrai (apie 800 angl. mylių); iš jų 645 klm. plentais ir 633 klm. vieškeliais. Po atvykimo kiekvienas dalyvis turės atlikti trumpą figūrinių važiavimų aikštėje, kuris turės įrodyti, kad per rungtynes mašina atvyko tinkamoje padėtyje daryti visus reikalingus manevrus.

Geriausiai atlikusiems rungtynės bus suteiktos dovanos: automobiliams penktos — nuo 75 iki 500 litų vertės ir motociklams trys — nuo 75 iki 200 litų vertės. Lietuvos Automobilų Klubo nariai be to rungsis ir dėl Valstybės Prezidento pereinamojo prizų. Laukiama, kad specialius prizus suteiks miestai, firmos ir atskiri asmenys.

Rungtynėse gali dalyvauti visi Lietuvos automobilininkai ir motociklistai, be to, kviečiami dalyvauti ir užsienio kaimyninių valstybių automobilistai bei motociklistai.

## VĖLIAUSIOS PASAULINĖS ŽINIOS

NEW YORKAS. Liepos 14 dieną 2:37 val. popiet lėktuvas "Pasaulinė Paroda" nutūpė New Yorko aerodrome, Floyd Bennett Field. Oro didvyris pasitiko apie 20,000 žmonių minia ir entuziastiškai sveikino naujo pasaulio rekordą laimėtojus. Lakūną Howardą Hughes'ą ir jo bendraketivius sveikino New Yorko majoras La Guardia.

Per paskutines skridimo 6 valandas iš lėktuvo negauta jokių žinių, nes radijo antena nulūžo.

"Pasaulinė Paroda" aplink pasaulį apskrido per 3 dienas 19 valandų ir 17 minučių. Iš viso nuskrido 15,596 mylių. Faktiškai ore skrido 115 valandų 36 minutes ir 30 sekundų. Kelionės metu ant žemyno išbuvo 71 valanda ir 13 minučių. Bendras skridimo greitis 127,43 mylių per valandą.

Wiley Post'as aplink pasaulį apskrido per 7 dienas 18 valandų ir 49,5 minutes. Tuo būdu, Howardas Hughes'as Posto rekordą sumušė beveik dvyk greičiau. Tai naujas greičio rekordas skridime aplink pasaulį.

WASHINGTON, D. C. WPA valdyba praneša, kad ji užsakė siuvyklose pasiūdinti žieminių moteriškų apsiaustų už tris milijonus dolerių.

HANKOVAS. Kinų kariuomenės vadovybė skelbia, kad jų lakūnai per paskutines dvi savaites nuakandino 25 japonų laivus ir 19 laivų apgadino Yangtze upėje. Be to, kinų kariuomenė ir aviacija sulaukė japonų kariuomenės puolimą Hankovo link.

TOKIO. Japonijos vyriausybė priešinasi pasaulinės sporto olimpiados rengimui Japonijoje. Tokį japonų nusistatymą patyrus, suomia kvičia tą olimpiadą rengti Suomijoje 1940 metais. New Yorko Pasaulinės Parodos vadovybė kviečia olimpiadą rengti New Yorke 1940 metais. Galutinai dar neaiškinta, kur įvyks ši pasaulinė olimpiada.

MADRIDAS. Sarrionas net tris kartus ėjo iš rankų į rankas, kol frankistai jį galutinai užėmė. Vyriausybiniškai sulaukė frankistų puolimą Teruelio fronte. Frankistų lėktuvai bombardavo kelis miestus Viduržemio pajūryje.

SANCHAJUS. Japonia tikisi šiomis dienomis užimti Juančų pietinėje Šansi'o provincijoje. Apie 100,000 kinų kariuomenės traukiasi.

Kiukjango japonai dar nepaėmė. Jų lėktuvai bombardavo Kantoną ir kelis kitus miestus.

WESTWOOD, Cal. Apie 900 žmonių puolė, suėmė ir išvežė iš miesto 125 CIO vadovus ir narius ir reikalavo, kad jie daugiau nesugrįžtų. Įvyko muštynės, kurių metu 1 žmogus nušautas ir 30 sumušti. Darbininkai, CIO priešininkai, apsiginklavę šautuvais ir patuliuoja gatvėse.

## SKRAJOJANTIS KULTŪRINIS KLUBAS

RIETAVAS. — Neseniai kan. Valaitis sukvietė vietos inteligentus pasitarti darbininkų reikalais. Pasitarime buvo iškelta mintis įsteigti skrajojantį kultūrinį klubą darbininkams. Manoma, kad ten kur vyksta didelio masto sezoniniai darbai, šie klubai turėtų dideli pasisekima.

## ORAS

Numatoma: giedra ir šilčia.

Saulė teka 5:37, leidžiasi 8:26. Dienos ilgis 14 val. 51 min.



## SPAUDOS APŽVALGA

## Gal abi jie užsispyrė?

Daugelis lietuvių mano, kad lietuvoje šią valandą reikalinga koalicinė valdžia. To reikalauja Grinaius, Stulginskis ir kiti pasirašę raštą "Tautai ir vyriausybei". LIETUVOS AIDAS todėl klausia: "Kodėl koalicija? Kas yra koalicija, kur ir kuo ji gali pasibaigti?" Šitokių klausimų koalicijos reikalaujantys negrindina, nes, turbūt, svajotojų būdu, tiki, kad mišrus dalykas, iš vienos kitam priešingų dalelių sudėtas, stipresnis, negu vienalytis. Geriausia koalicija Lietuvoje būtų tarp tautininkų ir krikščionių demokratų, jei šie atsisakytų savo troškimo su nieku Lietuvoje nesiskaityti (ypač su pažangiu tautiniu elementu). Šitai minčiai pritaria ir socialdemokratų sąsaramis vertėjas NAUJIEŲ korespondentas B. (nr. 116): "Visai besačiai žiūrint, netenka abejojti, kad šitoks tautininkų ir krikščionių bendradarbiavimas išliktų visose valstybės naudai". Tačiau, LIETUVOS AIDAS patvirtina klausimą rimtumą apeidamos, NAUJIEŲS daro šepagrindinę išvadą: "klausimai reikšmingi, kad tautininkai joki būdu nenori valdžios iš savo rankų paleisti, nežiūrint kas atsitiks su Lietuva". Bet, gali būti, tiesa ir tas, kad visi jie, kurie taip į koaliciją spraudžiasi, nenori nieko kito, tik koalicijos, nežiūrint kas atsitiks su Lietuva. Gerai LIETUVOS AIDAS klausia:

"Kas yra koalicija, kur ir kuo ji gali pasibaigti?"

Koalicijos troškėjai turėtų plačiau išsižioti, kokios koalicijos ir kam jie nori.

## Žodžių kūrėjai

Lietuvoje einąs kalbininkų žurnalas GIMTOJI KALBA neskyti tvirtino, kad lietuvių kalbą ugdę jos vartotojai (rašytojai, kalbėtojai ir žmonės), ir jos tyrėjai, kalbininkai. Abiems bendradarbiaujanti, lietuvių kalbą dalinasi, tbulinasi ir tampa tinkamesniu kultūrinio mūsų tautai įrankiu.

VIENYBĖS skaitytojams tenka laikas nuo laiko pastebėti red. Tyslavos DABAR skyryje labai vaizdingų sakinių ir net giliu samojingumu nukaltą žodžių. Prisimena, pavyzdžiui, "civigeklopas". Įdomus tai tvarių, panašus tam, kuris baigė antrą keliu kelius prarinti "demokratui". Stalinui su hozana bėklų pėdamos. Aną dieną VIENYBĖJE K. Radastelis, Jr. nukalė, taip pat, tinkamą sakinį. Sakė, "mums nereikia kokių ten keleizokų, laisvazokų ar gadinokų, kurie mus demoralizuoja ir smaugia meilę Tėvynei Lietuvai". "Zokai" primena mums tuos kazokus, kurie būdavo tvirčiausias Rusijos carų ramstis prieš Rusijos gyventojus.

## VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY  
Oldest Lithuanian Newspaper  
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.  
Telephone: EVERgreen 7-7840  
Published daily except Sundays and Holidays by  
Lithuanian Press Corp., Inc.  
Entered as Second Class Matter October 25, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879.  
Advertising rates on application

## PRENUMERATA

Brooklyn ir užsienio:	
Mėnėms	\$7.00
Pusmetį	\$3.75
Tėms mėnesiams	\$2.00
Vienam mėn.	\$0.66
Jungtinės Valstybės ir Kanadoje:	
Mėnėms	\$5.00
Pusmetį	\$2.75
Tėms mėnesiams	\$1.65
Vienam mėnesiui	\$0.75

Redakcijai siunčiami straipsniai turi būti paraišyti tik vienoje lakto pusėje su autorais pavardės ir adresu.  
Nesausdorojant kraštinių nesaugojami  
Visi reikalai adresuokite:  
Lithuanian Press Corporation  
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.  
A. S. Trečiokas — Prezidentas  
J. Šmitras — Redaktorius  
J. Tydlava — Redaktorius

## ŽODIS APIE LIETUVOS ORDINUS

## MŪSŲ SPECIALIO LIETUVOS KORESPONDENTO

Kaip visose valstybėse, ir Lietuvoje yra įsteigti tam tikri pasižymėjimo ženklai, kurie skiriami nusipelnusiems taikos ir karo metu asmenims pagerbti ir skatinti Lietuvos piliečiams išlikti Lietuvos valstybės ir višiuomenės gerovei. Lietuvos valstybė yra įsteigusi tris ordinas: Vytauto Didžiojo, Vyčio kryžiaus ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinas. Be to, yra medalių ir pasižymėjimo ženklų. Savo pasižymėjimo ženklus turi ir kai kurios organizacijos.

Vyriausias Lietuvos ordinų šešas yra Respublikos Prezidentas. Vyriausias Lietuvos ordinas yra Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine, po jo eina Vyčio Kryžiaus 1-o laipsnio ordinas, Vytauto Didžiojo 1-o laipsnio ordinas, Vyčio Kryžiaus 2-o laipsnio ordinas, D. L. K. Gedimino 1-o laipsnio ordinas ir tt. Vytauto Didžiojo ordinas skiriamas Lietuvos ir svetimųjų valstybių piliečiams pagerbti ir pažymėti už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei, Lietuviai Tautos garbei ir žmonijos gerovei. Šitas ordinas buvo įsteigtas 1930 m. švenčiant Vytauto Didžiojo 500 metų jubiliejų. Ordino statuto įvade ordino tikslas, šitaip apibūrinamas: "Lietuvos Didvyrio Vytauto Didžiojo, kuris savo darbais ir sumanumu galingai Lietuvai sukūrė ir ją garbingai valdė, šitiems didiems darbams ir nuopelnams per amžius atminti ir pagerbti, švenčiant jo 500 m. jubiliejų, dėkingi jo palikuonys steigia Vytauto Didžiojo ordiną, norėdami paskatinti atgimusius Lietuvos vaikus, kad siektų jo aukštųjų idealų". Šitas ordinas yra penki laipsniai. Be to, yra laipsnis su aukso grandine, kuriuo apdovanojami tik Valstybės Galvos.

Vyčio Kryžiaus ordinas buvo įsteigtas kovų už Lietuvos nepriklausomybę metu. Jo statutas yra patvirtintas pirmasis Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Šitas ordinas yra karo ordinas ir skiriamas pagerbti karininkams už didvyrišką narsumą, išvermę ir kitus nuopelnus kautynėse. Tai karo metu Vyčio Kryžiaus ordinas gali būti duodamas tik išimtiniais atsitikimais, kai apdovanojama asmens ypatingo pa-

sižymėjimo ap-bės atitinka kautynių aplinkybėms karo metu. Šitas ordinas irgi turi penkis laipsnius. Jo V-jų laipsnių yra apdovanojami žuvusieji transatlantiniai lakūnai Darius ir Girėnas. V-jų laipsnių dėl to, kad įstatyme yra nuostatos, pagal kurias niekas negali būti apdovanotas aukštesniu laipsniu, negu žemesnio. Be Vyčio Kryžiaus ordino yra dar Vyčio Kryžius, kuris skiriamas kareiviams ir šiaip asmenims pagerbti už ypatingus pasižymėjimus kautynėse karo metu. Šitas Kryžius turi tris laipsnius.

D. L. K. Gedimino ordinas buvo įsteigtas 1928 m. ir skiriamas nusipelnusiems Lietuvai asmenims pagerbti, ypač tiems, kurie yra pasižymėję uoliai ir sąžiningai eidami valstybinę ar visuomeninę tarnybą. Šitas ordinas turi penkis laipsnius.

Ordinai suteikia apdovanojimą visą eilę pirmenybių. Ordinių kavalierių našlaičiams ir Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriams duodamos pensijos ir pašalpos. Ypač didelės teisės ir pirmenybės turi Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriai. Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriai turi teisę nemokamai gydytis visose valstybės arba šios šelpiamose savivaldybių gydymose įstaigose, jei ligą yra karo tarnybos padarė. Jie turi pirmenybę įstodami į karą sanatorijas, gali gauti ilgesnės atostogų. Jų vaikai atleidžiami nuo mokesčių už mokslą. Jie turi privilegijų, gaudami aukštesnius laipsnius kariuomenėje ir tt.

Kaip matome iš Lietuvos ordinų nuostatų, ordinas gauti nėra lengva, nes gavęs asmuo turi būti pasižymėjęs, nusipelnęs. Ordinai skiriami vertinant tik asmens nuopelnus ir nežiūrint, ar apdovanojamasis yra vienos ar kitos profesijos, vienos ar kitos pažiūros. Paskutiniu laiku Lietuvoje ordinas yra pažymėtas nemaža ūkininkų ir darbininkų, kurie parodę ypatingą darbštumą ir savo darbu krašto ūkiui suteikę garbę. Šitais pasižymėjimo ženklais yra nemaža apdovanojama ir užsienio lietuvių, kurių Lietuva neužmiršta ir, sekdamas jų darbus, tarp kita ko ir šituo garbės būdu juos įvertina. Amerikoje, deja, paskutiniu laiku buvo atsitikimas, kai pažymimas asmuo partiniais sumetimais šitą Lietuvos įvertinimą ir pagarbą atmetė, neprimdamas ordino. Jis net viešai pasiskelbė apie šį savo tariamą "didvyrišką" žygi.

Tas jo žygis kalba tik apdovanojoto nenaudai. Lietuva nekirto savo sūnį į tikruosius ir posūnius. Jai jie visi lygūs, jei tik ją myli. Dėl to nėra kultūros ir patriotizmo pažymys tėvynės pagarbą atmeti. Juk Anglijos monarcho malonės, pav., niekuomet neatmes angli kairieji, nes atmesdami jie parodytu, kad negerbia savo krašto, savo kultūros ir savęs. Mes, lietuviai, kaip nedidelė tauta, juo labiau turime gerbti savo iškovotą laisvę ir nepriklausomybę ir vengti visko, kas neatitinka mūsų tautinius siekius, mūsų kultūrą ir mūsų tautinę garbę.

A. Zalsys.

200 ČIGONIŲ APKOLĖ MERGAITE

Prieš koki laiką Smedrevė, Jugoslavijoje, daugiau nei du šimtai čigonių, kaip rašo "N. W. Abendblatt", užpuolė vieną mergaitę ir taip žiauriai ją apkūlė, kad jai beliko maža vilčių pasveikti. Užpuolimo priežastis visai paprasta: čigonų stovyklos viršininkas šią mergaitę buvo išmilyjęs, o čigonės dėl to taip įpyko, kad ryžosi keršyti. Žinoma, šis čigonių kerštas tuo dar nesibaigė — dabar joms teks atsakyti.

200 ČIGONIŲ APKOLĖ MERGAITE

Prieš koki laiką Smedrevė, Jugoslavijoje, daugiau nei du šimtai čigonių, kaip rašo "N. W. Abendblatt", užpuolė vieną mergaitę ir taip žiauriai ją apkūlė, kad jai beliko maža vilčių pasveikti. Užpuolimo priežastis visai paprasta: čigonų stovyklos viršininkas šią mergaitę buvo išmilyjęs, o čigonės dėl to taip įpyko, kad ryžosi keršyti. Žinoma, šis čigonių kerštas tuo dar nesibaigė — dabar joms teks atsakyti.

Skelbkites Vienybėje



Nelaimingas mėnuo. — Per paskutinį šimtmečio ketvirtadalį įvairūs pasauliniai konfliktai prasidėjo liepos mėn. Europos stebėtojai dabar pradeda rūpintis kas atsitiks šį liepos mėn. 1914 m. prasidėjo pasaulinis karas; 1935 m. liepos mėn. Italija užpuolė Etiopiją; 1936 m. liepos 19 d. prasidėjo Ispanijos vidaus karas; 1937 m. liepos 28 d. Japonai užpuolė Kiniją, Virsų — karo paveikslai. Viršutinis parodo gen. Clarence R. Edwards, sveikinas Yankee 26 divizionų vyrus, kuriems buvo įteikta karo kryžiaus ženklai Prancūzijoje. Žemiau parodomai italai su armatomis šiaurinėje Etiopijoje. Vidurinis paveikslas parodo susirūpinusius Barcelonos, Ispanijos gyventojus dėl sukilėlių oro puolimų. Žemutinis paveikslas parodo kelią netoli Sanchajaus, žygiuojančius Japonijos kariuomenės dalinius.

## EUROPOS VALSTYBIŲ SANTVARKOS IR LIETUVA

## Kodel aš esu monarchistas?

(Mūsų bendradarbio iš Lietuvos)

Tautos idealas turi augti iš savo žemės, iš savo istorijos. — Prez. A. Smetona.

Sąryš su mano išleista knyga "Kardas ir Plunksna", jos kritika ir Vienybėje paskelbtu straipsniu, aš gavau krūvą laišku (vieną nuo buv. ministro), kuriuos vieni man be atodairos pritaria, kiti klausia, kokias sumetimas pasidariau aš monarchistas?

Kaip ir visi, monarchistu nebuvo gimęs. Mano monarchizmas remiasi ne kokiais subjektyviais įsitikinimais ar sumetimais, bet gyvenimo objektingu stebėjimu.

Vieną mėnesį (1931 m.) buvau šveicarijoje, kur stebėjau gyvenimą, kartą, aš sau pasakiau: "čia aš būčiau įsitikinusi respublikonu". Manau, kad Amerikos Jungt. Valstybėse aš taipgi neblogesnis respublikonas būčiau, kaip ir pats tipingiausias New Yorko miestietis. Jeigu Amerikos lietuviai galvoja "respublikoniškai", tai šis reikšins, kad lietuviai svetur sugeba prisitaikyti vietos sąlygoms, šitai ypatingo pagyrimo, šitai puikiai įrodo didelių laisvųjų pilietiška subrendimą. Tautų politinį išmintingumą. Tačiau, šitai nekludė Amerikos lietuviams savo laiku pasiūlyti Graikijos princui Konstantinui Lietuvos karūną (apie tai paskelbė savo atsiminimuose pats princas).

Ir tikrai, o vistiek, Europoje, Lietuvoje, esu linkęs į monarchizmą. Juk lietuvių tautos pa-

siridžiavimas, garbė, didybė glūdi jos monarchistinėje senovėje, jos monarchu Mindaugo, Gedimino, Vytauto D. asmenybėse! D. Kunigaikščio Vytauto rugsėjo 8 d. išrinkta valia — pakelti Lietuvą karalystės rangą — yra iškalbingas Vytauto testamentas, kuris laukia geros valios vykdytojų.

Ant monarchistinio kelio mane užvedė šeimos santvarkos stebėjimas, vienas pašnekės su tėvu; sustiprino Paryžiaus universiteto mokyti profesoriai, nes monarchizmas nėra vien jausmas ir forma, bet tiesa, esmė, tobulybė; šitai mano politinei pasaulžiūrai subręsti leido monumentalus Montesquieu kurinys "De l'Esprit des Lois", kuris guli ant Didžiosios Britanijos Parlamento tribūnos; kaip išminties knyga.

Bažonas de Montesquieu pripažįsta dviejų valstybių santvarką: monarchiją ir respubliką. Pirmoji — patriarchalinė santvarka, yra kiek senesnė, ergo garbingesnė už antrąją. Bet negalima sakyti, kad ji būtų "pasenusi", o respublikai — "nauja" forma. Siedvi Santvarkos dar prieš Kristų buvo žinomos Aterubse, Romoje ir lygiagrečiai su jų varlentais, žengia į priekį toliau. Viduramžiais visa Europa sėdė nusėta buvo mažytėmis monarchijomis, tačiau šalia jų Florencijoje, Genuoje, Venecijoje... respublikos žydėjo žydėjo.

Monarchija ir respublika lygiai abiejų, kaip valstybių santarvės, ir geros yra. Tik reikia sugebėti, sako Montes-

quieu, kur kuriai geriau tinka. Labai didelės teritorijos valstybėms, kaip Amerikos J. V., pravartesnė respublika; lygiai — labai mažoms valstybėms, nes pirmuoju atveju valstybės valdžia neįmanoma centralizuoti į vienas rankas, antruoju — labai mažą valstybę sudaro tik vienas miestas su apylinkėmis, miestams privalo turėti savi valdybę. Tik vidutinio didumo valstybėms tinkamesnė monarchija, sako Montesquieu.

Valstybės santvarka lemia ir tautos religiją. Katalikiškai tautai artimesnė monarchija, nes pati Kat. Bažnyčia yra monarchijos popiežiaus valdama. Tautos istorija, tradicijos, monarchistinės ar respublikoninės, taipgi turi reikšmės valstybės santvarkai.

Europos respublikų neišlaikymas pusiausvyros, atseit aukšnio vidurio, verčia visuomenes išgastuoti, nepasitikėti... Sename pasauly, šalia 14 monarchijų, šiandien turime 11 respublikų. Deja, viena tik šveicarija verta doros respublikos vardo. Kitur, jei ne anarchistiniai "liaudies frontai", tai su nieku nesiskaitančios egoistinės diktatūros (nesakau tiranijos). O, kaip neklystantis yra Montesquieu, sakydamas: "Respublika yra lavonas, o jos jėga tai keleto piliečių galybė ir sukurkimas visų kitų (III kn. III)".

Gal pasakysite, tai taisykite negerumus, tobulinkite... Bet ar verta gydyti, kas mūsų Europos klimato, be Alpių aukštumų, nepagydoma?..

Krokauškis (Bus daugiau)



## ŽINIOS IS LIETUVOS

— Lietuvos Aeroklubas į Amerikos kolonijas siūnia dvi dešimtis metų Lietuvos nepriklausomybei paminėti ženklelius.

— Lieuvė jau prašidėjo šienapūtė. Pievų žolė ir dobilai duos šiemet daug geresnį derlių negu pernai.

— Prancūzijos vyriausybė paskyrė Lietuvos gimnazijų dešimčiai mokytojų po 4,000 frankų Prancūzijoje vasaros metu prancūzų kalbos žinioms pagilinti.

— Lietuvos vyriausybė priėmė lenkų vyriausybės pasiūlymą pradėti prekybos derybas Derybos prasidėsios liepos mėnesio pradžioje.

— Lenkai buvo pasiūlę sudaryti vizų sutartį. Lietuva nuo tokios sutarties atsisakė. Todėl abi šalys už vizas (leidimo į kitą šalį išvažiuoti) ims tokį pat mokestį, kaip ir į kitus kraštus važiuojantiems.

— Lietuvoje lankėsi stipri olandų futbolo komanda Ajax. Kaune rinktinės komandos ir Ajax'u baigėsi lygiomis 2:2; Klaipėdos rinktinė komanda nugalėjo Ajax'ą rezultatu 4:1.

— Londone muzikos festivalyje buvo atliktas ir Lietuvos kompozitoriaus Jeronimo Kačinskio kūrinys — nonotas. Kūrinys anglų kritikų labai gerai įvertintas.

— Lietūkis susitarė ir apsiėmė aprūpinti Lietuvos civilinę aviaciją amerikiečių kilmės aero benzinu ir tepalais.

— Nuo liepos mėn. pradžios Pienocentras pieninėms už sviestą sumažino kainą. Dabar mokes už 1 rūšies kilogramą po 3 lt. 5 centus. Iki šiol mokesio po 3 lt. 30 centų.

— Kauno burmistras A. Merkys tarnybos reikalais išvažiuo į užsienius. Jis dalyvaus Hagos kelių ir gatvių kongrese, paskui Bukarešto tarptautiniame miestų kongrese.

— Amerikos Jungtinių Valstybių konsulas Kaune C.

P. Knykandall perkeltas į Dancigą. Kaune naujas konsulas atkeltas p. Gafleris.

— Ties Klaipėda jūra išplėvė prieš du mėnesius nusken-dusio "Neringos" jūrininko Jono Groso lavoną. Lavoną jūra išmetė už 6 kilometrų nuo "Neringos" laivo sudužimo vietos.

— Sveicarija iki šiol Baltijos valstybėse turėjo tikėtai konsulatą. Dabar įsteigs diplomatinę pasiuntinybę. Sveicarijos pasiuntinybė Helsinkyj bus bendra Suomijai, Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

— Lietuvos žydai, stengdamiesi plėsti prekybinius santykius su Palestina, ruošia ke- laujančią Palestinos gaminių parodą.

## Ką lenkai sako apie Lietuvos Karo Muziejų

Lenkų karo atašė Lietuvai, M. Mikulski, lankėsi Karo Muziejuje ir ilgai apžiūrėję jo įvairius jo skyrius. Atsi-sveikindamas, jis į svečių kny-gą šitaip prašė:

— "Karo Muziejus yra iškal-bingas liudijimas, kad Lietuvos tauta ir kariuomenė trokšta perduoti ateinančioms kar-toms kovų dėl savo, kraujo kainą įgytos, nepriklausomy-bės tradicijas.

Nepriklausomybės tradicijos ir iš jų kylas imperatyvas ir tvirtiau pagrįsti nepriklausoma buitį yra suprantamas ir labai artimas lenkų kario širdžiai".

Mes neturėtume tikėti, kad p. lenkų karo atstovas nuosir-džiai parašė, kad Lietuvos ne-priklausomybės išlaikymo pa-stangos jam yra suprantamos, o gal net ir širdžiai artimos. Tačiau galima pastebėti, kad anksčiau lenkai užsienioose Lietuva labai juodindavo, o dabar kiekviena proga nesigai-li pasakyti lietuviams gražių žodelių. Galima tik pagedau-ti, kad lenkų žodžiai derintų-si su jų darbais...

## ISPODZIAI IS TAUTININ-KU KONFERENCIJOS

SCRANTON, Pa. — Konfe-rencijoje dalyvavo arti 100 veikėjų iš įvairių Amerikos kolonijų. Nuotaka buvo ku-geriausia.

Teko trumpai susipažinti su Juozu Tyšliava, Vienybės vy-riausiu redaktoriumi. Yra gy-vas ir pilnas energijos lietuvis, plačių pažiūrų žmogus, patiko jo kalba ir susipažinimas. Jis yra jaunosios kartos žmogus.

Susitikau A. S. Trečioką, dabartinį Vienybės pirmininką, P. Pivarūną iš Pittsburgho, Pa., dr. S. T. Tamošaitį iš Cleveland, Ohio ir J. Kasputį, iš Kenosha, Wis.

Teko ranką paspausti ir se-nesnių laikų veikėjams. Tai A. B. Strimaitis, teisėjas W. F. Laukaitis, K. S. Karpis, Pra-nas Narvydas, E. S. Vitaitis, St. Gegužis, P. W. Birštonas, P. Bajoras ir D. Klinga.

Teko būti ir "bendro fron-to" kongrese, advokatų drau-gijos suvažiavime, TMD seime, LT Sendaros seime, na ir SLA seime. Teko praleisti tris dienas visuose seimuose. Oras buvo labai lietingas ir šaltas, tai visi buvo sveatinėse, nes gatvėje nebuvu galima vaik-ščioti.

Jonas J. Nienius

## Kuriamas Baltijos Miškinin-kų Sąjunga

Lietuvos miškininkų draugi-jos suvažiavimas įvyksta šio-mis dienomis. Pirmąją suvažia-vimo dieną bus apsvaistyti miškininkų draugijos reikalai. Antrąją dieną suvažiavime da-lyvaus 20-estų ir 20 latvių miš-kininkų. Bendrame posėdy bus steigama Baltijos miškininkų sąjunga ir tvirtinami tos sąjun-gos įstatai.

— Liepos 24 dieną Kintuose įvyks visų Klaipėdos krašto žvejų suvažiavimas.

— Kaune, Mickevičiaus slė-nį steigiamas zoologijos so-das (žvėrynas) atidarytas lie-pos 1 dieną.



Brazilijos lietuvių taurė futbolo nugalėtojai. Šiomis dienomis Kūno Kultūros Rūmai gavo iš Brazilijos lietuvių spėto sąjungos "Lituania" labai gražią dovaną Lietuvos futbo-lo pirmenybių nugalėtojai. Taurę gaus tas klubas, kuris tris kartus (nežiūrint eilės) laimės pirmenybes. Šis taurės dova-nojimas yra labai gražus užsienio lietuvių sporto jaunimo padarytas mostas, kuris jungia didžiulien lietuvių šeimoni ir tuos, kurie gyvena labai toli nuo laisvosios Lietuvos.

## VAIKAS, KURIS SAU KLAUSIMUS DAVINĖJO

Tai yra apysaka apie Jo-vaiką, kuris sau klausimus sta-tė. Jis išliko nuo kasyklų dar-bininko iki filosofijos daktaro, iki žinomo auklėjimo mo-kovo.

Prieš daugelį metų dirbo vienas vaikas, neturtingu žmo-nių sūnus, Anglijos anglų ka-sykoje. Jis mokinosi mažai, lygiai tiek, kiek visų laikų ir visų vietų privalomos mokyklos mokindavo.

Būdamas devynių metų am-žiaus atvyko jis į Ameriką. Jis apsigyveno Duquoin, Illinois valstybės uosto mieste. Tai bu-vo viena nedarbo diena. Kitą pirmadienį jau išvažiuo jis dirbti į anglų kasyklą.

Kai jis kėlė kurį laiką ten buvo padirbęs, išgirdo jis vie-ną švilpuko garsą. Tas reiškė "apleisti darbą". Ir taip jis at-rado, kad anglų kasyklose Illinois valstybėje vasarą tik dvi ar trys dienos savaitėje te-buvo dirbamos.

Tai suteikė jam daugiau laisvų dienų. Jo bičiuliai pra-leisdavo tą laiką tuščiai vaik-štinėdami arba lošdami korto-mis ir gerdami.

Tačiau šis vaikas, jo var-das buvo Jo Harker, buvo už-gimęs su noru žinoti.

Jis norėjo į mokyklą eiti, bet jis negalėjo. Ir jis tarė sau: "Na gi, visa, ką mokyto-jas veikia, yra klausimus sta-tyti. Aš sau taip pat klausimus statysiu ir atsakymus prie jų ieškosiu. Ir aš pats su savimi nesutiksiu kaip mokytojas ne-sutinka, jeigu mokinsys neži-noi".

Jo Harker išėjo ir nusipirko trečią dalį Day'aus aritmeti-kos ir Warren'o fizine geogra-fiją. Ir päsinerė į tas knygas.

Kai dar keli mėnesiai pra-ėjo, žinojo jis aritmetiką ir fizi-ne geografiją skersai ir išilgai. Tuomet nuėjo jis į savo sri-ties mokyklų inspektorių ir pa-klausė, ar jis kartą savaitėje jam klausimų neužduotų, kad į klausimus nori atsakinėti. Mokyklų inspektorius sutiko, nes vaikas patiko jam, ir taip pradėjo jis toliau.

Kai Jo buvo dvidešimt tri-

jų metų, tarė jam mokyklų ins-pektorius vieną dieną: "Aš fu-riu savo juodukų mokykloje laisva vieta, Jo, ir aš ma-nau, tu galėtum ją užimti. Ar tu nori tai padaryti? Jeigu tu nori aš tau išduosiu pažymėji-mą".

Vaikinas sutiko. Ir ten rado jis pats save. Kai jis pradėjo spalvotus berniukus ir mergai-tes mokyti, grietai sužinojo, kad mokymas buvo tikras jo gyvenimo pašaukimas.

Ir iš juodukų mokyklos iš-ėjo jis į geresnes, aukštesnes mokyklas.

Jis tobulinosi Jacksonville universitete Illinois valstybėje, ir gavo ten laipsnį mokyto-jo, kuris jį mokino, ir vėliau gavo filosofijos daktaro laips-nį.

Prieš dvidešimt septynis me-tus pasidarė jis moterų uni-versitete, Jacksonville, Illinois valstybėje pirminku. Jis yra juo ir šiandien.

Jis laikomas vienu iš žy-miausių Amerikos auklėjimo mokovų (pedagogų).

Sios eilutės rašomos su vil-timi, kad kiekvienas vaikas, kuris mano, kad prieš jį nesto-vi atviras pasaulis, priims į galvą Jo Harker pavyzdį. Pa-vyzdį to Jo, kuris rado, kad jis pats gali save mokyti, ir kurį mes šiandien nebe vien Jo Harker turime vadinti, bet — daktaru Juozu R. Harker iš Illinois.

Šis pavyzdys visiškai tinka ir Lietuvai.

Arėjus Vitkauskas

## SIURPUS RADINYS

Šeta. — Šiomis dienomis be-siskirstant į vienkiemius ū-kių kaimui ir ūkeliui ūki-ninkės Naruševičienės klijima, pė jo pamatais atkastas siur-pus radinys. Po pačiu klijimu rasta palaidoti keturi žmonės. Vos atkasus atrūdė, kad lavo-na užkasti vos prieš kelias dienas, tačiau palietus, be-matant subyrėjo. Ištyrus nusta-tyta, kad rastieji lavonai pa-laidoti neveliau, kaip prieš 30 metų.

## KELIU LĖKĖ DIDELIS UGNINIS STULPAS...

Latvių spauda praneša apie retą nuotykį, kuris įvyko šio-mis dienomis, kai keliu lėkė di-delis ugninis stulpas ir negali-ma buvo suprasti, kas tai yra ir kas galėjo atsitikti. Tą stulpą pirmiausia pastebėjo Vilanos vienkienio gyventojai. Iš tiesų kelio viduriu lėkė didelis ugni-nis stulpas, o užpakalyje driekė didžiausias juodų dūmų ka-muolys. Iš karto buvo manyta, kad pasiūciausiu greičiu važiuo-ja koks nors užsidedęs automo-bilis, lėkdamas pabaigti savo tragiško likimo. Vienkiemio gyventojams buvo labai baisu, kad tas tariamasis automobilis neįlėktų į vienkiemį ir kad ne-kiltų gaisras. Tačiau koks bu-vo visų nustebimas, kai pama-tė atliekiantį ne automobilį, bet nelaimingą arklį, kuris kaip vėtra lėkė į priekį, o užpakalyje degė vežimas su pakulomis. Dar prieš vienkiemį tuo metu pasi-taikiusiems kelyje karius ir vietos žmonėms pasisekė iš bai-mės ir netikėto nuotykio sulau-kęs arklį sulaikyti. Tuojau buvo atpalaiduotas arklys, o taip pat suspėta ir pakulos už-gesinti.

Kai po kurio laiko pasirodė arklio ir vežimo savininkas, tai išsiaiškino visas nuotykis. Jo-

selis Špicnadelis su savo darb-eta nuotykį, kuris įvyko šio-mis dienomis, kai keliu lėkė di-delis ugninis stulpas ir negali-ma buvo suprasti, kas tai yra ir kas galėjo atsitikti. Tą stulpą pirmiausia pastebėjo Vilanos vienkienio gyventojai. Iš tiesų kelio viduriu lėkė didelis ugni-nis stulpas, o užpakalyje driekė didžiausias juodų dūmų ka-muolys. Iš karto buvo manyta, kad pasiūciausiu greičiu važiuo-ja koks nors užsidedęs automo-bilis, lėkdamas pabaigti savo tragiško likimo. Vienkiemio gyventojams buvo labai baisu, kad tas tariamasis automobilis neįlėktų į vienkiemį ir kad ne-kiltų gaisras. Tačiau koks bu-vo visų nustebimas, kai pama-tė atliekiantį ne automobilį, bet nelaimingą arklį, kuris kaip vėtra lėkė į priekį, o užpakalyje degė vežimas su pakulomis. Dar prieš vienkiemį tuo metu pasi-taikiusiems kelyje karius ir vietos žmonėms pasisekė iš bai-mės ir netikėto nuotykio sulau-kęs arklį sulaikyti. Tuojau buvo atpalaiduotas arklys, o taip pat suspėta ir pakulos už-gesinti.

Tel.: EYergreen 7-2534

**J. VAITULIONIS**  
PIRMAS LIETUVIS  
Chiropraktas Gydytojas  
331 GRAND STREET,  
BROOKLYN, N. Y.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.  
Nedėliomis ir ištentadienis  
Nuo 10 ryto iki 1 po pietų

## Svarbus Lietuvos malūninko išradimas

Jaunas malūninkas techni-kas Augustas Normantas, Skuo-do valsčiuje, išrado malūnamas labai praktiškas girmas. Jas nereikia kalti ir jos reguliuo-jamos tam tikrais varžtais. Tas sutaupo malūnininkui daug laiko. Naujai išrastosios girmos esančios ir labai patvarios. Šios girmos esančios ir apie 50% praktiškesnės ir vertingesnės už iki šiol vartotas girmas.

Išradimas išbandytas ir bandymai davė gerų rezultatų. Aug. Normantas savo išradimą užpatentavo. Grupė asmenų, kartu su išradėju jau imasi naujasias girmas gaminti. Šis išradimas malūninkų tapse sunkė dideli susidomėjimą. Manoma, kad visuose malūnuose esamos girmos bus pakeistos naujomis. Vėliau išradimas bū-sias parduodamas ir užsienio-se.

## NUOLATINIS, GREITAS SU SISIEKIMAS

Tarp New Yorko ir Klaipėdos, Per Gothenburgą

Kelionė prasideda ir baigiasi švedų Amerikos Linijos laivais

Nuo švedijos, vyksta iš Stockholmo ar Kalmaro moderniškuoju S. S. "MARIEHOLM".

Nereik švedų vizos keleiviams į Lietuvą per švediją

Lavų išplaukimai iš New Yorko:

DROTTNINGHOLM: Liepos 14, Rugpjūtio 8

GRIPSHOLM: — — — Liepos 22, Rugpjūto 7

KUNGSHOLM: — — — Rugpjūtio 18, Rugpjūto 14

Platesnių žinių ir laivakorčių kreipkitės į vietinį laivakorčių agentą, arba į

**SWEDISH AMERICAN LINE**

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

636 Fifth Avenue, (Rockefeller Center) New York, N. Y.

## VIENYBĖS DIENRAŠČIO MILŽINIŠKAS

## PIKNIKAS

14

D. — AUGUST, 1938

SEKMADIENY, RUGPIŪČIO

## KLASČIAUS CLINTON PARKE

Betts ir Maspeth Avenues,

Maspeth, L. I., N. Y.

Suorganizuota didžiulė idomi programa  
Miss Vienybės 1938 metų rinkimai  
Mažų vaikų konkursas (Children's Party)  
Dainos — Šokiai — Žaidimai  
Sporto varžytinės — Boxing Bout  
Ir daug kitų margumynų

## DALINAMOS DOVANOS VAIKAMS:

Laimėjimams skiriama 3 dovanos — PILNA HOPE CHEST —  
— kraitis  
Gros du orkestrai. Vienas šokiams, kitas — iliustruotame ir dekoruotame parke.

ĮZANGA — 50 CENTŲ. VAIKAMS IKI 10 METŲ — 15 CENTŲ.

Bilietai jau gaunami Vienybės administracijoje ir pas platintojus

ISI I MILŽINIŠKĄ VIENYBĖS PIKNIKĄ!



# VIENYBĖ

## PIKNIKE PAREIKŠTAS PATRIJOTISKUMAS

GREAT NECK, L. I. — Great Neck'e piknikų sezonas lenktyniuoja su šiltu oru.

Prėjusį sekmadienį, liepos 10 dieną, LARK Federacijos skyrius surengė savo metinį pikniką. Nors oras buvo gana šiltas, bet žmonių į parengimą atsilankė gana gausingas būrys.

Vietos Dariaus-Girėno Aeroklubo komitetas, pasitaręs su pikniko rengėjais, išleido laimėjimui pagalvį perkamo lėktuvo nauda. Pagalvį dovanojo S. Radzevičienė. A. Vasiliauskas. Federacijos skyriaus sekretorius, pagalvį leido laimėjimui. Laimėjo Lazaunienė.

Po to A. Vasiliauskas pakvietė kalbėti lak. P. Šaltenį. Lakūnas pasakė trumpą, bet reikšmingą kalbą ir kartu atsisveikino. Padėkojo Federacijai už suteiktą paramą perkamam lėktuvui, taip pat visiems prisidėjusiems prie to garbingo darbo.

Po to kalbėjo A. Vasiliauskas ir paragino tuos, kurie dar neprisidėjo prie kilnaus žygio, kad paaugotų pagal savo išgalę. Tuojau po kalbų Vasiliauskas ir P. Šaltenis gavo gražų būrelį garbės rėmėjų. Surinkta aukų \$20.04, už pagalvį laimėta \$5. Iš viso susidarė \$25.04. Aukotojų pavadės bus paskelbtos kitu atveju.

Dariaus-Girėno Aeroklubo vietos komitetas taria nuosirdžią padėką Federacijos skyriui už paramą ir prisidėjimą darbu ir aukomis prie šio garbingo žygio.

Šį šeštadienį, liepos 16 dieną, vietos vyčiai rengia didelį ir šaunų pikniką su šokiais.

Taigi, visas jaunimas iš visų apylinkių susirinkite šį šeštadienį į Kasmociaus salę, kur visi linkminsis iki vėlos nakties ar iki ankstyvo sekmadienio ryto.

A. Vasiliauskas, kuopos pirmininkas, uoliai darbusi su savo pagalbininkais šiam parengimui. Tad galima numanyti, kad parengimas pavyks ko geriausiu.

Sekmadienį, liepos 17 dieną Great Necko Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubas taip pat rengia savo metinį pikniką, kuris įvyks Kasmociaus parke ir salėje.

Rengimo komisija skelbia, kad parengimo programa bus įdomi ir susidės iš lenktynių, ristiųjų, kumštynių ir kitų įvairumų.

Sokiams gros Nakties Pelėdų orkestras, vadovaujamas J. Navicko.

Rep.



Šio vaiko žudytojas suimtas? — Šis 10 metų amžiaus vaikas Charles Mattson'as 1936 m. buvo pagrobtas ir nužudytas. Policija praneša, kad ties Ritzville, Wash., ji suėmė 32 mt. Franką Olson'ą, kuris prisipažino nužudęs šį vaiką. Eina tolimesni tardymai.

### KALBES PER RADIJĄ

Šiandien iš WBNX stoties 11:45 val. ryto VIENYBES angliško puslapio red. V. Bukšnaitis kalbės apie garbingą Dariaus-Girėno žygi ir penkerių metų žuvimo sukaktį.

Be to, kalbės lakūnas Povilas Šaltenis.

Visi atsukite savo radiją į šią stotį ir išgirskite įdomią ir svarbią kalbą.



Artistė Laraine Johnson'aitė labai greit iškilo Hollywood'e ir vaidina su George O'Brien'u.

K.

### Futbolininkų mankšta

Šiandien, 10 val. ryto visi lietuvių futbolininkų ratelio nariai ir ne nariai susirinka Queen Plaza aikštėje pratimams.

Rugpjūčio mėn. šis sporto ratelis jau loš su sveimtaučiu komandomis.

Todėl visi sportininkai dalyvaukite ir mėginkite savo gabumus ir jėgas.

Sviedinys (futbolas) yra dar geras. Lošėjai turi batukus. Sutvarkius ratelį, manoma įsigyti ir uniformą. Tik mums reikia vienybės ir nuoseklaus darbo!

Tad nepamirškite šiandien bendros praktikos.

Ratelio vadovas

### LANKESI VIENYBES ISTAIGOJE

Liepos 14 dieną aplankė VIENYBES įstaigą Jeronimas Dirvelis iš New Port, R. I.

J. Dirvelis antrą kartą lankosi Brooklyno lietuvių kolonijoje. Jis pareiškė, kad labai domisi Brooklyno lietuvių dižiaja kolonija, vietos lietuvių laikraščių leidimu ir t.t.

Jis yra mokytojas New Port pradžios mokykloje.

Sako "gyvendamas mažoje ir nuosaloje lietuvių kolonijoje ir užsiėmęs savo nuolatinio darbu, negaliu viešai reikštis lietuvių tarpe."

Jeronimas yra brolis muziko Jono Dirvelio, kuris gyvena Worcester, Mass., ir dirba tenyktėje lietuvių kolonijoje meno srityje. Jeronimas atvežtas į Ameriką iš Lietuvos mažas vaikas. Baigęs pradžios mokslo lankė Worcesterio Clark'o universitetą ir Worcesterio akademiją. Daugiausia dirbęs pedagogijos srityje.

Remkite tuos, kurie remia jūsų laikraštį.

### VIENYBĖS KELEIVIŲ IR INFORMACIJŲ BIURAS

LAIVAKORTES IS IR I LIETUVĄ

PINIGŲ SIUNTIMAS DOKUMENTAI SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Kreipkitės su pilnu pasitikėjimu Patarimai ir įvairios informacijos

VIENYBĖ TRAVEL BUREAU

193 Grand Street Brooklyn, N. Y.

### SMAGIAUSIĄ PIKNIKĄ

RENGIA LINDENO AMERIKOS LIETUVIŲ PASELPINIS IR POLITIKOS KLUBAS, Inc.

New Jersey Lietuvių Radio Programos naudai

SEKMAD. LIEPOS (JULY) 17 D. 1938 M.

Casino Parke, Linden, N. J.

Dainuos Baltos Lelijos Radio Choras. Bus Solo, Duetų ir kitokių pamarginimų. Girdėsite garsų kalbėtojų: iš Linden, Myles J. McManus, Mayor of Linden; H. Roy Wheeler, Councilman-at-Large; iš Arlington, Counselor-at-Law Chas. F. Paulauskas. Bus ir daugiau pasižymėjusių kalbėtojų.

Ten yra puikios maudynės kur galėsite smagiai pasimaudyti. Kviečiame visus vietos ir apylinkės lietuvių kuo skaitlingiausiai dalyvauti šiame piknike. Bus skanių gėrimų, valgių, ir šokiai.

ŠOKIAMS GROS RADIO ORKESTRA Prasidės 1-mą val. po pietų ir tęsis iki vėlomos naktį. Įžanga tik 25c. DOOR PRIZE

KELRODIS: Iš Newarko ir Harrisono, 25 Highway, privažiavus Wood Ave. sukiti po dešine, tuojau parkas. Busas iš Newarko, No. 62; Elizabeth No. 34, 36, 44, išilpti ant Wood Ave., Lindene.

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

### TARZANAS UGNYJE



16. Tarzanas ramiai pažiūrėjo į atkistą revolverį ir ramiai atsakė: "Jei tamsta manai, kad aš pavogiau jūsų mergaitę ir žinau kur ji yra, tai nusaudamas mane dar daugiau pabloginsi visą nelaimę". Kapitonas, susigėdęs savo įsikarščiavimo, nuleido ginklą, nors vis dar netikėjo Tarzanui.



"Kodėl tamsta manai, kad aš pavogiau mergaitę?" paklausė Tarzanas. Kapitonas d'Albertas pašaukė iš priangio penkis negrus, kurie visi paliudijo, kad matė jį nuoga baltąjį vyrą nusivedant nedidelę mergaitę džunglėse. Tie negrai buvo visi Abdul Kebo pini-gais papirkti ir pamokyti meluoti.



Paskutinis papirktųjų liudytojų papasakojo, kaip jis sekdamas paskui Tarzaną džunglėse radęs Yvonės medalioną. "Neį vienas šių žmonių nematė manęs džunglėse, nes aš nemačiau jų. Giriųje niekas negali matyti Tarzano pirmiau negu Tarzanas pamato jį. Šie žmonės tikrai meluoja!"



"Viskas rodo, kad tu esi kaltas", šaukė įpykęs kapitonas. "Tu nužudei mano dukrelę, kerštaudamas man už tai, kad aš liepiau tau išeiti iš šios apylinkės. O gal tu laikai ją kur paslėpus. Jei mergaitė nebūs šiomis dienomis surasta, tu būsi teisistas karo teismo. Teismo sprendimas bus mirtis".

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numeryje

### BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK  
161 No. 6th Street

VALANDOS  
8-10 ryte  
1-2 p. p.  
6-8 vak.  
Sventadieniais susitarus  
Tel. Evergreen 8-9229

DR. ED. W. ZUKAUSKAS  
1114 Foster Avenue

VALANDOS  
1-2 p. p.  
6-8 vak.  
Ir pagal sutartį  
Tel. Mansfield 6-8787

DR. A. PETRIKA  
(DANTŲ GYDYTOJAS)  
221 So. 4th Street

VALANDOS  
9-12 ryte  
1-8 vakare  
Penktadieniais uždaras  
Tel. Evergreen 7-9105

### Dr. H. MENDLOWITZ

Perkelti savo Williamburgo ofisą į  
622 BEDFORD AVE

autoli Taylor St.  
BROOKLYN, N. Y.

Tel. Evergreen 7-1312

PRIBMIMO VALANDOS:  
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.  
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.

FLATBUSH OFISAS:  
2220 Avenue J

### Clement Voketaitis

ADVOKATAS

60 COURT STREET,  
Brooklyn, N. Y.

Tel. Triangle 5-3622

168 GRAND STREET,  
Tel. Evergreen 8-7179

### GARSINKITĖS VIENYBĖJE

#### SALDAINIŲ KRAUTUVĖ

Didelis pasirinkimas geriausių saldinių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldinių ir iš LIETUVOS

Namie gaminti ledai (Ice Cream)

Geriausi užkandžiai

ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.  
EVERGREEN 7-2306

### "GARSAS" BAKERY

A. Šnapkis, savininkas Tel. Evergreen 8-7027

PIRMOS RUSIJS LIETUVISKA DUONA  
64-66-68 So. 2nd Street Brooklyn, N. Y.

Kepa visokias Duonas ir Pyragaičius  
VEŽA KRAUTUVĖMS. SIUNČIA PASTŲ IR EKSPRESU

### LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

660 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. EVERgreen 7-4335 Kopyčia Laidotuviams

A. VALANTIEJUS

54-41-72nd St., Maspeth, L. I., N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. NEWton 9-4464

BARRY P. SHALINS

(ŠALINSKAS)

84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. VIRginia 7-4499 Kopyčia Laidotuviams

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS

Tel. EVERgreen 8-9770

Vsi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalingams

### SKAITYKITE VIENYBĖ